

18.6.2024

Maa- ja metsätalousministeriölle

Viitaten lausuntopyyntöönne 24.5.2024 Dnro VN/8175/2024

Luonnonsuojeluliiton lausunto metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2–5 §:n muuttamisesta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa:

2.3 § ja muu tyydyttävä ratkaisu

Eräiden “muiden tyydyttävien ratkaisujen” kategorinen poissulkeminen 2.3 §:ssä esitetyllä tavalla ei ole luontodirektiivin eikä EU-tuomioistuimen linjan mukaista (esim. C-508/04, C-647/17). Aina tarvitaan tapauskohtaista harkintaa, ja Suomessa tulisi ennaltaehkäisyn keinovalikoimaa kehittää lisää.

4.1 § ja luvan kohdentaminen

Yleisesti ottaen vahinkoperusteinen lupa pitää kohdentaa juuri vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

Asetusluonnoksessa esitetään: “Kun sääolosuhteista tai muusta perustellusta syystä johtuen vahinkoa aiheuttavan yksilön tunnistaminen ei ole mahdollista, voidaan poikkeuslupa myöntää kohdentamatta poikkeuslupaa tiettyyn yksilöön ottaen huomioon lajin biologiset ominaispiirteet.”

On kysyttävä, miten vahinkoa voidaan estää tai ennaltaehkäistä, jos lupa ei kohdistu vahinkoa aiheuttavaan yksilöön tai lupa kohdistuu vahinkokohdetta laajemmalle alueelle? Miten silloin voidaan todistaa, että lupa lopulta ratkaisee vahinko-ongelman? Näyttää siltä, että muutoksella ei pyritä vahingon ehkäisemiseen tai estämiseen, vaan suurpetojen poistamiseen ilman asiallisesti näytettyä perustetta.

Kansainvälisissä tutkimuksissa eri puolilla maailmaa on havaittu, että yleinen suurpetojen metsästys ei vähennä suurpetojen aiheuttamia vahinkoja, ellei tappamista kohdisteta juuri vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Suden kohdalla pikemmin vahingot saattavat jopa lisääntyä, jos kesäaikana lauman alfayksilöitä ammutaan ja lauma hajoaa. Tällöin pennut saattavat alkaa etsiä ruokaa asutuksen tuntumasta, kuten kävi Pohjois-Karjalassa talven 2015-16 kannanhoidollisen sudenmetsästyksen yhteydessä.

Luonnonsuojeluliitto pitää esitettyä asetuksen muutosta luontodirektiivin vastaisena ja näkee esityksen heikentävän suurpetojen suojelua. Luontodirektiivissä lähdetään siitä, että vahinkoperusteiset luvat tulee kohdentaa juuri vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin (vertaa C-647/17).

5 § ja pidennetty voimassaoloaika

Myös poikkeusluvan voimassaoloajan pidentäminen 21 vuorokaudesta 31 vuorokauteen näyttää pikemmin kannanhoidollisen metsästyksen harjoittamiselta vahinkoperusteisilla luvilla. Näin pitkällä lupa-ajalla eläimet ehtivät liikkua pitkiä matkoja ja monen viikon päästä ei ole läheskään aina enää selvää, mistä yksilöstä olikaan kysymys.

Suurpedot eivät ole metsäpeuran merkittävin uhka vaan ilmastonmuutos ja maankäytön muutokset

Lausuntoaineistossa todetaan, että Suomella on erityinen vastuu metsäpeurasta. Metsäpeuran suojelemiseksi ei kuitenkaan Suomessa ole tehty niitä tarvittavia toimenpiteitä, jotka turvaisivat lajin elinvoimaisuuden tulevaisuudessa. Metsäpeuran itäinen Kainuun populaatio on pienentynyt osaltaan suurpetojen, etenkin suden kasvaneen saalistuspaineen johdosta. Sen sijaan läntinen Suomenselän metsäpeurakanta on jatkanut kasvuaan huolimatta lisääntyneestä suurpetojen saalistuspaineesta ja kasvaneesta susikannasta.

Huomioimatta on kuitenkin jäänyt se, että itäinen populaatio kärsii myös talviravinnon vähäisyydestä ja jopa nälkiintymisestä alueen voimakkaan metsätalouden seurauksena aiheutuneesta soveliaan elinympäristön pirstoutumisesta ja elinympäristön laadun heikkenemisestä johtuen. Lisäksi Kainuun metsäpeurakannan levittäytyminen kelvollisille elinalueille kohti pohjoista estetään, johtuen poronhoitoalueen rajasta. Ilmastonmuutoksen seurauksena Suomen itäinen ja läntinen metsäpeurapopulaatio pyrkivät levittäytymään kohti pohjoista. Kuhmon ja Suomussalmen kunnan rajalla sijaitseva metsäpeura-aita estää metsäpeurojen siirtymisen pohjoisemmaksi. Metsäpeurat yrittävät kiertää peura-aitaa Venäjän puolelta, jolloin ne joutuvat alttiiksi salametsästykselle. Suomen puolella poronhoitoalueelle eksyneet metsäpeurat puolestaan ammutaan poronomistajien toimesta. Myös Pohjois-Pohjanmaalle suunnitellaan metsäpeura-aitaa, ja mikäli se toteutetaan, tulee se rajoittamaan metsäpeuran luontaista vaeltamista pohjoista kohden siirtyvien ilmastovyöhykkeiden perässä.

Yksittäistapauksia lukuun ottamatta, suurpedot eivät ole metsäpeuran merkittävin tulevaisuuden uhka vaan poronhoitoalueen raja, joka pienentää metsäpeurojen luontaista elinaluetta, muun maankäytön aiheuttama metsäpeuran laitumien tilan merkittävä heikkeneminen, pirstoutuminen ja lisääntyvä ihmisen aiheuttama kuolleisuus metsäpeurojen vaeltaessa Venäjälle ja poronhoitoalueelle.

Yhteenveto

Luonnonsuojeluliitto pitää esitettyjä muutoksia suurpetojen suojelun heikennyksinä. Muutokset mahdollistaisivat jopa suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen harjoittamista vahinkoperusteisten lupien varjolla.

Lopuksi Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että se ei vastusta vahinkoa tai vaaraa aiheuttavien suurpetoyksilöiden poistoa eikä myöskään kannanhoidollista metsästystä silloin kun suurpetokannat ovat suotuisalla suojelun tasolla, ne eivät ole vaarassa heikentyä ja kun metsästyksellä on luontodirektiivin mukainen tarkoitus.

Lisätietoja

- Suurpetoasiantuntija Riku Lumiaro, puhelin 050 585 9857, riku.lumiaro@sll.fi
- Toiminnanjohtaja Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Hanna Halmeenpää
puheenjohtaja

Tapani Veistola
toiminnanjohtaja